

Sociální role mateřské školy

Kamila Ptačovská

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila Ptačovská**
Osobní číslo: **H128462**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Sociální role mateřské školy**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 15/2010, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce. S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na výchovné styly používané v rodinách;
- na analyzování výchovných stylů vzhledem k socioprofesioním znakům rodiny;
- na kvalitativní šetření ve vybraných rodinách s různým socioprofesioním zařazením.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČAČKA, O. Psychologie dítěte. 1. vyd. Tišnov: SURSUM & HROCH, 1994, ISBN 80-85799-03-0.

ČÁP, J. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. 1. vyd. Praha 1996, ISBN 80-85866-15-3.

HENDL, J. Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

MAKARENKO, A. S. O výchově dětí v rodině. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1947. Přeloženo z ruštiny: J. Slánská.

MATĚJČEK, Z. Co, kdy a jak ve výchově dětí. 3. vyd. Praha: Portál, 2000, 143 s. ISBN 80-7178494-X.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

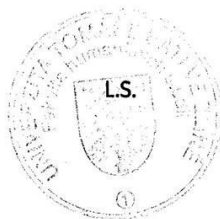
4. prosince 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

29. dubna 2016

Ve Zlíně dne 4. prosince 2015

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 16.4.2016

.....*Pavelská Kavita*.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci se budu zabývat tématem, které je mi nejbližší. Tím jsou právě mateřské školy, děti a vše kolem nich. I přesto, že sama zatím děti nemám, se budu snažit ve své práci používat hodně poznatků z praxe. Proto se více zaměřím na praktickou část, protože v ní se nejvíce dá prokázat důležitost mateřských škol.

Mateřské školy jsou nedílnou součástí každého jedince a pro dítě jsou druhou sociální skupinou, hned po rodině, do které dítě přichází. Proto se tedy ve své teoretické části zabývám jejími úkoly, cíli a také historií spolupráce mateřské školy s rodinou, která prošla velkými změnami, hlavně po roku 1989. Dnes je totiž velmi moderní, že mateřské školy se snaží hodně komunikovat s rodinou a naopak. Většina rodičů má totiž pocit, že mohou ovlivnit chod mateřské školy.

Teoretická část této práce popisuje historii, proměny a přístupy, které mateřské školy nabízejí ale také cíle a úkoly těchto institucí. V praktické části jsem si stanovila dvě hypotézy. První se týká spolupráce rodiny a mateřské školy a druhá pokroků, kterých dítě dosahuje díky působení mateřské školy.

ABSTRACT

In my bachelor thesis I will deal with a topic that is closest to me. My topic is kindergarten, children and everything around them. Even though I do not have children myself yet, I will try to use a lot of practical experience in my task. Therefore, I will more focus on the practical part, because it is the best way of showing the importance of kindergartens.

Kindergartens are an integral part of each individual and for the child it is a second social group, after the family, in which the baby was coming. That is the reason why I deal with this assignments, goals and history of kindergarten co-operating with family, which has undergone major changes, especially after 1989. It is very modern nowadays that kindergartens are trying to communicate a lot with family and vice-versa. Most parents have a feeling that they may affect the operation of the kindergarten.

The theoretical part describes the history, transformation and approaches that offer kindergarten but also the goals and tasks of these institutions. In the practical part, I set up two hypotheses. The first concerns the cooperation between family and kindergarten and the other advances which the child reaches kindergarten through exposure.

Poděkování

Upřímně děkuji svému vedoucímu práce, panu doc. PhDr. Miloslavu Jůzlovi, PhD., za vedení, cenné rady a připomínky, které přispěly k napsání této práce. Děkuji také všem pedagogům mateřských škol, kteří mi umožnili výzkum s dětmi, ale i rodiči. V neposlední řadě děkuji svým nejbližším za podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 MATEŘSKÁ ŠKOLA – SOCIÁLNĚPEDAGOGICKÉ ZAŘÍZENÍ	10
1.1 POJEM MATEŘSKÁ ŠKOLA	10
1.2 HISTORIE SPOLUPRÁCE MATEŘSKÉ ŠKOLY A RODINY	11
1.3 ZMĚNY PO ROCE 1990	12
2 VÝZNAM MATEŘSKÉ ŠKOLY	14
2.1 CÍLE A ÚKOLY MATEŘSKÉ ŠKOLY	15
2.2 ŠKOLA JAKO SOCIALIZAČNÍ PROSTŘEDÍ	20
2.3 ZRALOST DÍTĚTE PŘI VSTUPU DO MATEŘSKÉ ŠKOLY	21
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
3 CÍLE A METODOLOGIE PRÁCE	25
4 ZPRACOVÁNÍ A ANALÝZA DAT	26
4.1 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT	26
4.2 VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH DAT	56
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	61
SEZNAM TABULEK	62

ÚVOD

„Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce.“ Robert Fulghum

Tento citát je pro mě velmi důležitý a co se mé profese týká, naprosto se s ním ztotožňuji.

Mateřská škola je hned po rodině druhou sociální skupinou, do které dítě ve svém životě vstupuje. Samotný vstup do předškolního zařízení je velkým krokem a hlavně stresem jak pro dítě, tak pro celou jeho rodinu. Vstupem do mateřské školy se musí změnit celý chod rodinného života.

V dnešní době se stále zvyšuje počet mateřských škol s různými alternativními programy, takže pro rodiče není problém si vybrat mateřskou školu, tak aby jim a hlavně dítěti nejvíce vyhovovala. Kromě státních, soukromých a církevních patří mezi nejrozšířenější Waldorfská, Montessori, program Začít spolu a lesní školy.

A právě to, že rodiče si mohou vybírat, způsobuje, že se mateřské školy často snaží vyjít rodičům v mnoha věcech vstříc. To z mého pohledu způsobuje to, že se učitelé často „bojí“ reakce rodičů a rodiče si stále více tzv. dovolují a neberou pedagogů tak vážně, jak tomu bývalo dříve. Často si rodiče myslí, že mateřská škola je hlídací centrum a učitelé si celý den v práci pouze hrají. Opak je ale pravdou.

Každé ráno když jdu do práce, mám pořád plno ideálů a plánů. Ty mě však opouští po příchodu do práce. Polovina dětí je nemocná, takže spíše odpočívají a čekají na příchod rodičů. Další, zdravé děti mají na sobě šíleně drahé oblečení, které, jak mi zdůrazňují maminky, se opravdu nesmí ušpinit. Zbylé děti nemusí svačinku ani ochutnat, protože maminka, aniž by tušila, co se pod názvem pomazánky skrývá, ví, že tohle jídlo její dítě opravdu jíst nebude. V tomhle výčtu bych mohla pokračovat dost dlouho. Samozřejmě nechci házet všechny rodiče do jednoho pytle. Najdou se i rodiče, kteří naši práci respektují a jsou schopni se s námi ohledně výchovy radit a domlouvat.

Většina mateřských škol si ale klade stejný cíl, a tím je právě rozvoj všech schopností a dovedností dítěte. Samozřejmě mezi to patří zdokonalení hygienických a stolovacích návyků a větší samostatnost v oblékání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MATEŘSKÁ ŠKOLA – SOCIÁLNĚPEDAGOGICKÉ ZAŘÍZENÍ

1.1 Pojem mateřská škola

Jak většina autorů uvádí, mateřská škola je hned druhým socializačním zařízením, kam dítě přichází. Je samozřejmé, že prvním je rodina. Dítě navštěvuje mateřskou školu hned z několika důvodů, patří mezi ně například: rozšíření dosavadních a získání nových poznatků, dovedností ale i zkušeností, které přispívají k jeho správnému tělesnému, duševnímu, mravnímu a hlavně sociálnímu rozvoji.

Jak vlastně vysvětlit pojem předškolní výchovy?

Tento pojem má více významů a v různých pedagogických literaturách bývá používán jinak. Nejčastěji však najdeme vysvětlení, že předškolní pedagogikou se rozumí:

- výchovný proces, který zahrnuje jak výchovu v rodině, tak i mimo rodinu a to od narození dítěte do počátku školní docházky
- forma výchovy, která probíhá instituční formou v mateřské škole a podporuje se s výchovou, která již probíhá v rodině
- podpora rozvoje dítěte před jeho nástupem do školy základní (Jeřábková, 1993, s. 47)

Zákon České národní rady ze dne 10. 9. 1991 o předškolních zařízeních popisuje předškolní vzdělání jako: „Předškolní výchova zabezpečuje uspokojení přirozených potřeb dítěte a rozvoj jeho osobnosti: probíhá ve spolupráci rodiny a předškolního zařízení. Předškolními zařízeními jsou mateřská škola a speciální mateřská škola.“

Na uvedený zákon navazuje Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 17. 12. 1991 o mateřských školách, kde je předškolní výchova charakterizována detailněji: „Předškolní výchova podporuje zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj dítěte a vytváří optimální podmínky pro jeho individuální osobnostní rozvoj. Přispívá ke zvýšení sociálně kulturní úrovně péče o děti a vytváří základní předpoklady jejich pozdějšího vzdělávání.“

Z dalších zdrojů pedagogické literatury, lze vybrat např. tyto definice předškolního vzdělávání:

- mateřská škola je zařízením, které doplňuje rodinnou výchovu dětí od třetího do šestého (sedmého) roku
- mateřská škola pomocí hry dává dětem nové poznatky, které se učí společně s jinými dětmi
- mateřská škola je místem, kde se pedagog umožňuje každému dítěti aby se rozvíjelo podle svých individuálních potřeb
- mateřská škola se v žádném případě nesmí stát místem, kde by šlo pouze o hlídání dětí, důležité jsou nové poznatky a dovednosti ve všech oblastech lidského života
- mateřská škola je místem, kde rodiče získávají informaci o vývoji jejich dítěte a naučí se spolupráce, ať už s pedagogy, dětmi, nebo ostatními rodiči (Read, K. H. 1975)

Je důležité zdůraznit, že mateřská škola má vzdělávací poslání, které je nezávislé na rodině. Mateřská škola předpokládá, že tohle vzdělávací doplnění nynější rodina opravdu potřebuje.

Tohle je jeden z důvodů, proč je mateřská škola v České republice začleněna do školské výchovně vzdělávací soustavy jako její první článek. Vyplývá to také ze Zákona České národní rady o předškolních zařízeních z roku 1991, kde je uvedeno: „Předškolní zařízení a školská zařízení jsou součástí školské výchovně vzdělávací soustavy.“

1.2 Historie spolupráce mateřské školy a rodiny

Pro lepší pochopení současných mateřských škol, je určitě důležité připomenout si tato zařízení v minulosti.

Pojem *předškolní vzdělávání* se začal používat až v roce 1997, do té doby se používal výraz *předškolní výchova*. Do roku 1989 probíhala předškolní výuka bez rodičů, kteří neměli přístup do mateřské školy, neúčastnili se programu mateřské školy a ani se nemohli do školy přijít podívat. Jedinou komunikací, která probíhala mezi rodinou a mateřskou školou, bylo řešení problémů (např. ohledně adaptace nebo chování), což probíhalo na třídních schůzkách.

Dalo by se také říci, že rodiče mateřské škole v mnoha věcech dost pomáhali. Řekla bych, že daleko víc, než je nyní zvykem. Pomoc spočívala například v úpravě zahrady či ručních pracích.

Změny nastaly až po roce 1989, kdy se školy musely vyrovnat s novými požadavky a upustit od tradičního pojetí předškolního vzdělávání. Proměna souvisí především s tzv. školskou reformou, kdy ji Janík (2010 s. 9) charakterizuje jako „*úředně organizovanou a zaváděnou změnu ve školské soustavě*“.

Proměny vzdělávání, které u nás nastaly, byly popsány v Národním programu rozvoje vzdělávání v České republice. Jinými slovy se tomuto dokumentu říká Bílá kniha. Bílá kniha byla vydaná v roce 2001 a obsahuje především cíle a funkce vzdělávání.

Horká popsala zásadní obrat ve vzdělávání v tzv. dvojúrovňovém kurikulu. První úrovní jsou Rámcové vzdělávací programy. Ty tvoří rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP), což by se dala nazvat jako druhá úroveň. Rámcové vzdělávací programy (RVP) představují významný nástroj pro kurikulární reformu. Vymezují požadavky státu na cíle, obsah a očekávané výstupy v jednotlivých úrovních vzdělávání.(Horká, 2011, s. 20)

Podle Horké největší změna nastala ve snaze změnit komunikaci a spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou. Šlo také o zlepšení napjatých vztahů mezi rodiči a pedagogy, což způsobilo zlepšení klimatu ve třídě a děti se mohli cítit lépe, a to i proto, že rodiče měli volný vstup do třídy. Komunikace mezi rodiči a pedagogy probíhala na partnerské úrovni, kdy si škola a rodina navzájem pomáhali a jejich cíl a záměr byl stejný.(Horká,2011, s. 21)

Vymezení nynějších podmínek spolupráce mezi mateřskou školou a rodinou nalezneme v zákonných dokumentech – viz kapitola Legislativní vymezení.

Z vlastní praxe vím, že v dnešní době se nachází mateřské školy na rozdílných úrovních. Nalezneme školy, které se bez větších problémů přizpůsobily požadavkům na změny. Na druhé straně jsou školy, které se stále drží tradičního pojetí školy a novým způsobům se brání. V největším počtu ale najdeme mateřské školy, které se nachází někde mezi těmito dvěma rovinami.

1.3 Změny po roce 1990

V této kapitole si ukážeme největší změny, které ovlivnily povahu naší nynější mateřské školy. Mezi největší změny se řadí:

- Založení Asociace předškolní výchovy
- Mnoho mateřských škol vypsaloby konkurzy na obsazení míst ředitelek

- Ve většině mateřských škol nastal volnější režim pro děti
- Počet dětí ve třídě byl zredukován na 25 (od roku 2006 ale navýšen na 28)
- Vznik smíšených tříd
- Integrace dětí se zdravotním postižením do běžných mateřských škol
- Mateřské školy si mohou vybrat alternativní směry a programy
- Od roku 2002 ověřen Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
- Každá mateřská škola si tvoří svůj školní vzdělávací program
- Vzdělávání pedagogů (zahraniční stáže, semináře, školení, hospitace v jiných školách,..)
- Vznikají pedagogická centra v krajských městech
- Větší rozmanitost a nabídka literatury pro rodiče i pedagogy
- Změna ve vzdělání pedagogů – posun na vysokoškolskou úroveň
- Pedagogy se mohou stát i muži
- Konkretizované očekávané výstupy jako doplnění RVP PV (v roce 2012)

Považuji za nutné zmínit také změny nepříznivé:

- V devadesátých letech se rušily třídy i celé mateřské školy
- Od roku 2000 se slučují mateřské školy po jednu právní subjektivitu vybrané mateřské nebo základní školy
- Zvýšení počtu dětí ve třídách – ohrožení individuálního přístupu pedagoga k dítěti
- Pedagogická centra již nejsou v okresech, ale pouze v krajích
- Rodiče dětí s odkladem školní docházky musí platit poplatek za dítě v mateřské škole (od roku 2013)

V nynější mateřské škole je dítě respektováno jako osobnost, bere se ohled na jeho individuální potřeby a také zájmy. Díky jeho potřebám a zájmům docházíme k metodám a aktivitám, které jsou pro dítě vhodné a připravují jej na další vzdělávání.

Mnoho mateřských škol usiluje o individuální přístup, ale velký počet dětí ve třídě jej ne vždy umožňuje. (Kořátková, 2014, s. 103)

2 VÝZNAM MATEŘSKÉ ŠKOLY

Každý člověk má představu v čem je mateřská důležitá, ale Jeřábková to ve své knize shrnula do několika bodů.

Jedním z nejdůležitějších bodů je navazování kontaktů s ostatními dětmi, což v dnešní době, kdy se lidé bojí své děti pustit na samotné ven, na ulici, dost důležité. V poslední době totiž přibývá dětských přátelství, která místo dětí navazují jejich rodiče a prakticky dětem kamarády vybírají.

Dalším důležitým bodem je organizace času rodičů, ale i dětí. Rodiče díky mateřským školám mohou chodit do zaměstnání a děti se naučí určitému řádu či systému.

V dnešní době také přibývá rodin, kde na výchovu nezbývá tolik času, kolik by mělo. Rodiče často musí nastoupit do zaměstnání dříve, než jim skončí mateřská dovolená. Často se tudíž stává, že děti nastupují do mateřské školy již ve dvou letech. Dalo by se tedy říci, že výchova je přesunuta na mateřskou školu.

Jelikož dříve bylo zcela normální, že rodina měla klidně více než tři děti, nebylo problémem, aby se děti doma naučily řešit konflikty s ostatními dětmi, snášet prohru nebo se učit pravidlům a ohleduplnosti. V dnešní době tohle všechno zastává ve většině případů mateřská škola.

Mateřská škola také pomáhá jak dětem, tak rodičům při přechodu z jejich primární sociální skupiny (rodiny) do širší společnosti. Mateřská škola s velkou pomocí rodiny musí také zvládnout prvotní adaptaci.

Důvody proč děti navštěvují předškolní zařízení, lze opět shrnout do několika bodů:

1. Ekonomický důvod - oba rodiče jsou z finančních důvodů nuceni nastoupit do zaměstnání a právě tento případ rodičů bere mateřskou školu jako instituci, kde je jejich dítě v bezpečí a o dítě je postaráno, pedagogický záměr pro ně v tuhle chvíli není příliš podstatný
2. Pedagogický důvod - rodiče vědomě využívají pedagogickou nabídku dané mateřské školy. Rodiče jsou si vědomi, že pouze výchovné působení rodiny a mateřské školy dohromady je pro dítě tou nejlepší možností ve všech oblastech.

Samozřejmě není vyloučené, že by rodiče nebyli schopni propojit oba výše uvedené body. Často se tak stává v případě dětí, které jsou v předškolním věku.

Dnešní rodiče nejčastěji volí školku podle požadavků, jako jsou:

- dlouhá otevírací doba (není výjimkou, že školky mají otevřeno od 6:30 do 17. hod.)
- nejnižší poplatky (školné, obědy, příspěvky na pomůcky, výlety,...)
- volba doby, na kterou mohou dítě do mateřské školy dát (např. pouze několik hodin denně, nebo jen některé dny v týdny)
- alternativní programy (čím dál více rodičů vyhledává alternativní programy)
- rodiče dávají přednost mateřským školám, které nabízí možnost provozu i o prázdninách

Pedagogické požadavky rodičů na mateřskou školu se často mohou lišit, ale mezi nejčastější požadavky patří:

- sociální výchova (především navazování kontaktů s ostatními dětmi, chování v kolektivu,...)
- více příležitostí ke hrám (hlavně učení různých poznatků pomocí her)
- podpoření výchovného stylu
- rozvoj psychický a fyzických dovedností a znalostí
- příprava na školu
- výchova mravní
- v některých případech výuka cizích jazyků, nebo využívání jiných zájmových činností (Jeřábková, 1993, s. 50)

2.1 Cíle a úkoly mateřské školy

Mezi nejdůležitější úkol mateřské školy je uskutečňování práva dítěte na vzdělání a výchovu. Mateřská škola musí brát zřetel na životní situace dětí a hlavně musí neustále komunikovat s rodiči a právě s nimi musí vést děti k samostatnosti, podporovat je v poznání. Mateřská škola také musí rozvíjet emocionální, psychický, ale i fyzický vývoj. Důležitým cílem mateřské školy je individuální přístup.

Mateřská škola nepodporuje celkový rozvoj dětí pouze v posledním roce docházky mateřské školy, ale podporuje všechny věkové skupiny dětí.

Jedním z hlavních cílů je připravenost dětí na docházku v základní škole, nesmí to však být považováno za hlavní úkol mateřské školy. Děti také nesmí ve školce zažívat

jednostranné rozvíjení osobnosti nebo přetěžování. Neakceptovatelné je také předčasné uvádění dětí do školních praktik či školního režimu.

Již od prvního dne musí brát pedagog zřetel na osobnost dítěte, věk, národnost, mentalitu, temperament, zájmy, schopnosti a také nadání dítěte a tohle všechno tvoří základ pro další individuální práci pedagogy s dítětem. Každý pedagog by měl dítě dostatečně poznat a přijmout je takové jaké je.

Mateřská škola si klade za cíl vytvořit pro dítě takové podmínky a prostředí aby se bylo schopno rozvíjet v oblasti motorické, emocionální, kognitivní, estetické i sociální. Je velmi důležité, aby se oblasti prolínaly a žádná nebyla upřednostňována či vynechána. Právě pedagog musí poznat, ve kterém vývojovém stupni nachází a od něj začít. Není možné, aby všechny děti začínaly na stejné úrovni.

Pokud chceme konkretizovat hlavní cíle mateřské školy, které se týkají výchovně-vzdělávacího plnění, kterým přispívá k rozvoji lidské osobnosti, pak mezi hlavní úkoly patří:

- rozvoj komunikace, tolerance, snaha pomoci druhému
- schopnost navazovat přátelství
- hledání vhodných řešení konfliktů
- rozvoj vůle
- schopnost rozhodovat se a nést následky
- učení dětí jistotě a důvěře
- rozlišování hodnot
- rozvoj kreativních schopností, fantazie, poznání nového materiálu, chuť do hry
- snaha experimentovat, objevovat
- jazykový rozvoj, schopnost domluvit se, spojení jednání s řečí, tvoření souvětí
- rozvoj myšlení, poznání nových předmětů i jevů (hlavně souvislosti)
- poznávání nových dětí (kamarádů), hraní her s jinými než známými osobami
- poznatky o čase
- výtvarné činnosti (různé techniky)
- vnímání hudby, poznání základních hudebních nástrojů (Dostál, Opravilová, s.58)

Celý tento komplex pedagogických úkolů lze rozdělit do několika oblastí výchovně-vzdělávací práce.

- sociální výchova a s ní spojené utváření osobnosti
- etická výchova
- estetická výchova
- jazyková výchova
- výchova myšlení
- poznání nových věcí a okolního prostředí
- hudební výchova
- výtvarná výchova
- rytmická výchova
- tělesná výchova
- dopravní výchova

„Mezi uvedenými úkoly předškolní výchovy bychom marně hledali úkoly výchovy pracovní a polytechnické, jak jsme tomu byli zvyklí v rámci složek komunistické výchovy. Oblast výchovy, která by děti vedla k osvojování si vědomostí o základech moderní výroby, o její ekonomice a organizaci, o přednostech socialistické hospodářské soustavy v rámci polytechnické výchovy, podobně jako výchova k osvojení si všeobecně technických a odborných vědomostí, dovedností a návyků." (Bartušková, s. 106)

S tímhle výrokem úplně nesouhlasím, protože sama v mateřské škole pracuji a tak vím, že pracovní výchova se vehementně do mateřských škol vrací. Stále více mateřských škol se např. zapojuje do projektu tzv. technických škol, kde se děti učí běžné práce se dřevem, železem a opravdovým nářadím.

V dnešní době se také stále více setkáváme s názorem, že mateřská škola je veřejná služba a ta se orientuje v první řadě k dítěti – cílem je najít a rozvíjet jeho dovednosti v různých oblastech jeho osobnosti.

V druhé řadě se orientuje směrem k rodině – zde je cílem rodině pomoci se vzděláním a rozvojem sociálních, psychických dovedností a návyků jejich dítěte. Jde také o začlenění dítěte do jeho generační skupiny a celé společnosti.

Mateřská škola se ale orientuje také směrem ke společnosti – mateřská škola se snaží o vybavení každého jedince vzděláním a pochopení spolužití mezi lidmi.

Nejdůležitějšími znaky nynější (moderní) mateřské školy jsou:

1. Nedirektivní přístupy

Tyhle přístupy vychází z humanistické psychologie a pedagogiky a vycházejí z myšlenky, že každý člověk tvoří sebe samého a naplňuje své předem určené dovednosti.

Abychom tento přístup mohly praktikovat v pedagogické praxi, musíme zajistit důvěru ve vztazích mezi lidmi.

V tomto procesu je nejdůležitější spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou.

Při použití nedirektivního přístupu je třeba dodržet 8 základních zásad:

- Přátelská atmosféra
- Přijetí dítěte s porozuměním a bez podmínek
- Vytvoření atmosféry, ve které se dítě nebojí projevit
- Rozlišení a popsání dětských pocitů
- Respektování dítěte
- Postoj samostatnosti, neovlivňování dítěte
- Je třeba dát dítěti prostor a čas, nespěchat na něj
- Stanovení pravidel a hranic

2. Akceptace

Nejčastější definicí pro tento pojem je přijetí jedince (v tomto případě dítěte) s porozuměním a bez podmínek. Jde o vzájemné pochopení a začlenění všech dětí do kolektivu v mateřské škole. Celková akceptace přispívá k pozitivnímu klimatu ve třídě.

Stejně jako akceptace dětí je nezbytná akceptace rodičů, protože každý rodič má své zvláštnosti, přání a je nutné je přijímat bez předsudků.

Samozřejmostí je akceptace ze strany rodičů. I oni musí akceptovat pedagoga, jenž může být, zvláště na začátku školního roku, neklidná, vystresovaná nebo podrážděná z nové situace.

3. Empatie

Empatie všeobecně znamená vcítění se do druhého člověka. Empatie je také jedním ze způsobů nedirektivního přístupu.

Abychom se mohli do dítěte vcítit, musíme ho vnímat, což znamená dlouhodobější pozorování.

Je důležité rozpoznat jeho aktuální stav, jeho prožívání. Při empatickém přístupu se více soustředíme na emoce než reálné obsahy.

Důležitá je empatie zvláště při adaptaci nových dětí. Je zřejmé, že se v nich odehrává hodně nových pocitů.

Pokud s dětmi nebo s jejich rodiči jednájí pedagogové empaticky, dávají tím najevo, že jim rozumí a chápou jejich situaci či jednání. Jsou jim citově blízko.

4. Autenticita

Autenticitu lze vysvětlit jako přirozenost, pravdivost a opravdovost. Pouze v autentickém prostředí se dítě opravdově a bez přetvářky projevuje, nesnaží se ze sebe dělat něco jiného či hrát jinou roli.

Protože se dítě chová přirozeně, je lépe čitelné a pro ostatní snadněji pochopitelné. Což také souvisí s empatií. Pokud dítě pochopíme, je pro nás snadnější se do něj vcítit.

Pouze všechny tři aspekty (empatie, autenticita a akcepce) dohromady tvoří pro dítě rovnováhu a příjemné školní klima. (Koťátková, 2014, s. 110-114)

5. Spolupráce rodiny a mateřské školy

Jako učitelka v mateřské škole vím, že v ideálním případě by rodina a mateřská škola měly mít v oblasti výchovy a vzdělávání dětí společné cíle. Měla by probíhat spolupráce a jednotnost ve výchově. Hlavním cílem by měla být příprava na základní školu a rozvoj dítěte v oblasti psychické, fyzické a sociální.

Mateřská škola by měla být otevřená rodičovské veřejnosti, partnerské vztahy mezi pedagogy a rodiči dětí by měly být samozřejmostí. Rodiče by měli být předem informováni o základních pravidlech a režimu práce mateřské školy (ještě lépe spolu účastní na jejich tvorbě). Rodiče, jsou-li požádáni, se podílejí na tvorbě koncepce a plánu školy, řeší případné problémy společně s pedagogy, aktivně se podílejí na organizaci různých akcí, účastní se společných programů. Mateřská škola pomáhá rodině všude tam, kde rodina sama nestačí (Bečvářová, 2003, s. 66).

Dle Rabušicové jsou rodiče nejednotnou skupinou, která má mnoho zájmů. Dalo by se říci, že jsou neorganizovaní a dle toho se také odvíjí jejich přání nebo snahy spolupracovat. Ze strany rodičů také existují podstatné a různé důvody, proč se účastnit školního dění. Samozřejmě mezi ně patří zvýšení školní úspěšnosti dětí, adaptace dětí, rozvoj schopností a dovedností. (Rabušicová, 2004, s. 22)

Koťátková popisuje spolupráci ze strany rodiče následovně.

Znamená to, že rodiče by měli do mateřské školy chodit, vidět, slyšet a hlavně vnímat svoje dítě v souvislostech, které se tvoří při konání různých školních aktivit. Dítě pak bude chápat rodinu jako součást školy.

Rodiče by hlavně měli spolupracovat s pedagogy a jevit zájem o adaptační program nebo o docházku svého potomka do mateřské školy v rámci adaptace.

Jednou z možností, jak si mateřská škola může zajistit kooperaci s rodiči, je takzvaný plán spolupráce, který v dnešní době má víceméně každá státní škola.

Plán spolupráce mateřské školy s rodiči je takovou vzájemnou dohodou, kde jsou dány podmínky spolupráce a obě strany s nimi souhlasí. Plán spolupráce s rodiči by měl být zařazen ve školním vzdělávacím programu mateřské školy. Každá mateřská škola si jej sestavuje sama a je jen na ní, co do něj zařadí. (Koťátková, 2014, s. 43)

2.2 Škola jako socializační prostředí

Škola jako instituce zcela záměrně a účinně uchovává a předává výsledky lidské duchovní a hmotné kultury, a to jak v cílech a obsazích své vzdělávací a výchovné činnosti.

Mimo možností, aby dítě získalo široké kompetence, musí škola nabízet pro individuální rozvoj jedince smysluplné motivy k utvoření plnohodnotné postoje i hodnotové orientace.

Socializační prostředí, které je pro dítě přirozené a výchovné, označujeme jako prostor, v němž jsou uplatňovány systémy, které jsou důležité pro zvýšení odolnosti jedince vůči mimoškolním negativním vlivům.

Škola je ale také místem, ve kterém, pokud se nezvládne výchovný proces, se nové problémy mohou vygenerovat.

Jedinec se ve škole dostává do nových situací a vztahů, na které jej nikdo nepřipraví a samo neví jak situace řešit, dostává nové úkoly, setkáváme se s jinými názory a musí se naučit respektovat ostatní, což ho domácí výchova bez školního prostředí nenaučí.

Škola, ať už ta mateřská, základní nebo kterákoliv jiná, by se dala chápat jako sociální prostředí, kde se setkáváme se dvěma základními systémy - první je systém světa dospělých a druhý systém světa vrstevníků. U dítěte dochází k tzv. scholarizaci, kdy se

stává žákem, ale také je zde prostor pro socializaci, která probíhá zcela přirozeně a dítě se tak stává také spolužákem.

Procházka přímo tvrdí, že: „Míra a kvalita zapojení dítěte do socializace ve škole umožňuje dítěti včlenit se do sociokulturního světa tak, aby mu rozumělo, orientovalo a rozvíjelo se v něm, aby svět a jeho poznatkové a hodnotové systémy přijalo za své a se svým získaným věděním a dovednostmi se dál mohlo ve světě úspěšně realizovat a rozvíjet.“ (Procházka, 2012, s. 127)

Chceme-li aby se školní prostředí stalo místem, kde se dítě má dále rozvíjet v sebepojetí, musí být tento prostor vnímán dítětem jako místo, kde se mohou naplnit jeho určité příležitosti.

Důležitá roli v tomhle vnímání je pocit sounáležitosti a důležitost pocitu, že dítě má šanci na dosažení úspěchu. K dosažení těchto pocitů jsou zapotřebí posilující socializační a výchovné mechanismy školního prostředí:

- pozitivní vztahy mezi vrstevníky
- jednoznačně daný přístup k negativním jevům ve školním prostředí
- pozitivní sociální klima třídy
- komunikační schopnosti třídy
- efektivní spolupráce s rodiči

Vedle rodiny je škola druhým socializačním prostředím, což znamená, že škole také připadá část úlohy při hledání, volbě a dotváření životního stylu jedince.

2.3 Zralost dítěte při vstupu do mateřské školy

Stejně jako do všech vzdělávacích institucí, tak i do mateřské školy, musí dítě před vstupem splňovat určitá kritéria a předpoklady. Tyto požadavky se týkají všech oblastí (sociální, kognitivní, citové, psychomotorické...)

Každá mateřská škola si víceméně stanovuje svoje vlastní přijímací řízení. Záleží také na typu školy. V odborné literatuře se těžko hledá vymezení pojmu pro zralost ke vstupu do mateřské školy. Dalo by se to shrnout do třech základních pravidel:

1. dítě by mělo zvládat samostatně hygienické návyky a regulovat své potřeby
2. dítě by mělo zvládnout strávit určitý čas bez matky
3. dítě by mělo zvládat se samo oblékat a svlékat (Jeřábková, 1993, s. 164)

Tohle jsou ale velmi obecná pravidla, každé dítě je jiné a tyhle zásady zvládá jinak.

Dalším autorem, který se pokusil o definování zralosti pro vstup do mateřské školy je S. Franz, který se touto problematikou zabýval v jeho disertační práci. Tyhle kritéria se týkají jednotlivých schopností a dovedností dítěte:

1. Hra dítěte

Dítě by mělo umět při hře zacházet s různými materiály a má být schopno hrát si vedle ostatních dětí aniž by docházelo ke konfliktům. Důležitou roli hrají hry konstruktivní, tvořivé a dramatické.

2. Vnímání

Dítě má být schopno diferencovaného vnímání, např. určitého výstupu učitelky a to minimálně 5 minut. Také by mělo být schopno vnímat různé zvláštnosti pomoci hmatu.

3. Představy

Dítě by mělo mít představy o věcech denní potřeby. Mělo by umět se orientovat v různých běžných situacích.

4. Myšlení a jazyk

Dítě by mělo mít jazyk rozvinutý tak, aby se zvládalo, v rámci svých zkušeností dorozumívat s jinými lidmi. Dítě má být schopno rozpoznat jednoduché souvislosti, srovnat je a porozumět jim.

Tříleté dítě má umět vyslovovat všechny hlásky a vyjadřovat se ve větách, které mají minimálně tři slova. Dítě v tomto věku začíná skloňovat a časovat.

5. Paměť

Dítě by mělo rozpoznat známé osoby a předměty okolního prostředí. Mělo by také zvládnout reprodukovat krátké verše, písně či básně.

6. Aktivnost a otevřenost

Dítě má vyvíjet aktivitu, chovat se otevřeně a hlavně se dotazovat. Je také důležité, aby vyjadřovalo své myšlenky a přání.

7. Dovednosti a zvyklosti

Předpokládá se určitá samostatnost v hygienických návycích, např. umývání rukou, ohlášení odchodu na toaletu. Také by mělo zvládnout samostatné a čisté stolování. Dítě v mateřské škole by se také mělo samo oblékat a svlékat, nebo alespoň s dopomocí.

8. Sociální chování

Dítě by se mělo alespoň snažit ovládat svoje chování a jednání. Bez problémů by dítě mělo zvládat se řídit příkazy učitelky.

9. Schopnost zapojit se do skupiny

Dítě má být schopno zapojit se do skupiny, která je tvořena ostatními dětmi.

10. Motorika

Tříleté dítě musí bezpodmínečně zvládat pohybové funkce jako chodit, běhat, lézt, skákat, chodit do schodů. Nelze také opomenout jemnou motoriku.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍLE A METODOLOGIE PRÁCE

První částí této práce je dotazník, který obsahoval 10 krátkých otázek, které vyplňovali rodiče, jejichž děti navštěvují mateřskou školu. Jedná se tedy o kvantitativní výzkum.

Cílem dotazníku bylo falsifikovat nebo verifikovat první hypotézu.

Hypotéza č. 1

Rodiče očekávají od mateřské školy, že převeze roli rodičů a dítě tzv. vychová.

Druhé výzkumné šetření této práce si klade za cíl porovnat dětské schopnosti po příchodu do mateřské školy a cca po půl roce působení mateřské školy na jeho osobu po stránce fyzické i psychické. Pro zjištění toho, jaké pokroky dítě udělalo, ve kterých oblastech se posunulo, byl sestaven dotazník, který vyplňoval přímo pedagog daného dítěte. Vybráno bylo celkem 5 dětí z celé MŠ a evaluaci zapisovala třídní učitelka v září a dále v únoru. Pozorovaným dětem jsou tři roky, jedná se o chlapce a dívky, kteří jsou prvním rokem v mateřské škole. Celkem tabulka obsahuje 37 otázek, které zahrnují oblast sociálních dovedností, kresby, stolování, oblékání nebo zrakových dovedností.

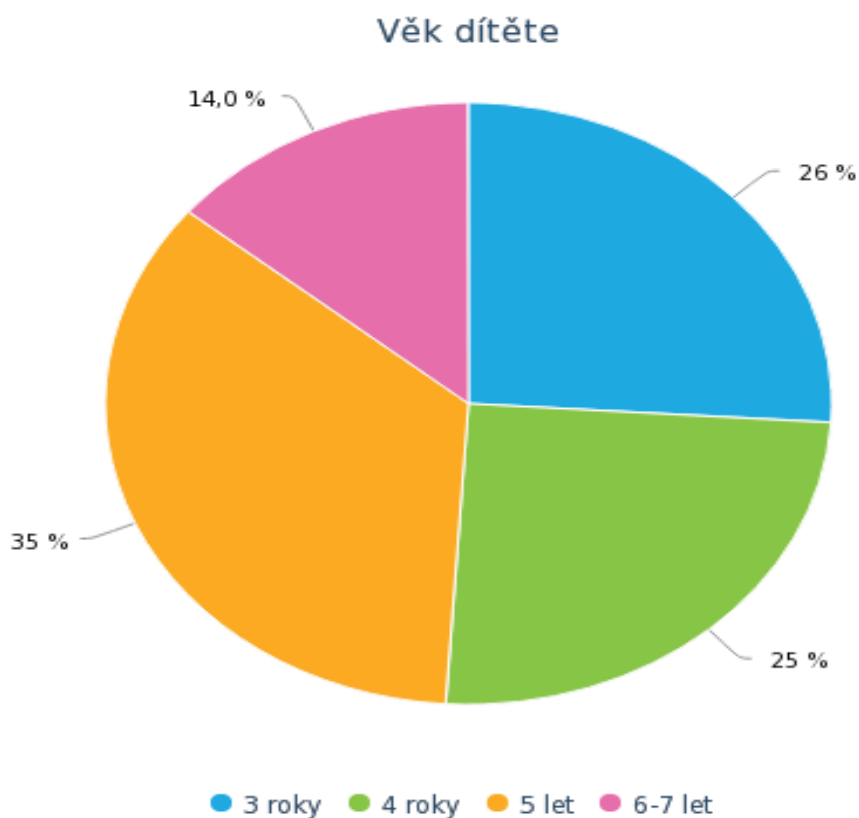
Evaluační dotazník je celý v jeho plné verzi k nalezení v knize *Diagnostika dítěte předškolního věku* ; Jiřina Bednářová, Vlasta Šmardová .

Hypotéza č. 2

Děti jsou schopné po půl roce působení mateřské školy se zcela adaptovat, navazovat sociální kontakty, rozvíjet řeč, naučit se kultuře stolování a pravidlům.

4 ZPRACOVÁNÍ A ANALÝZA DAT

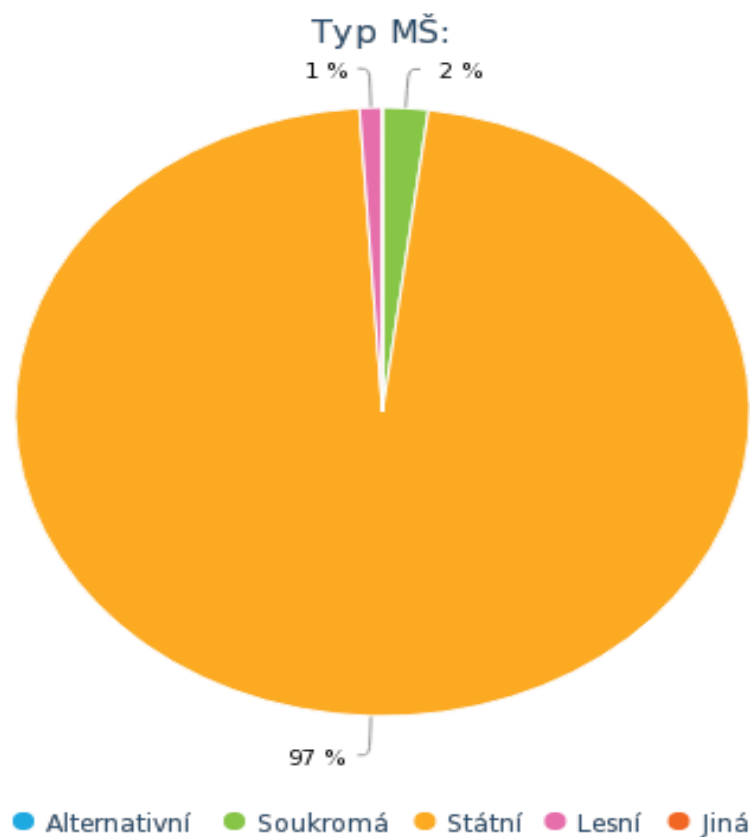
4.1 Interpretace získaných dat

Graf č. 1: věk dětí

První graf byl zaměřen na věk dětí, které navštěvují MŠ. V tomto dotazníku je nejvíce dětí, kterým je 5 let = předškoláci. To znamená, že tyto děti chodí do MŠ právě proto, aby byly připraveny na školní docházku ve všech oblastech.

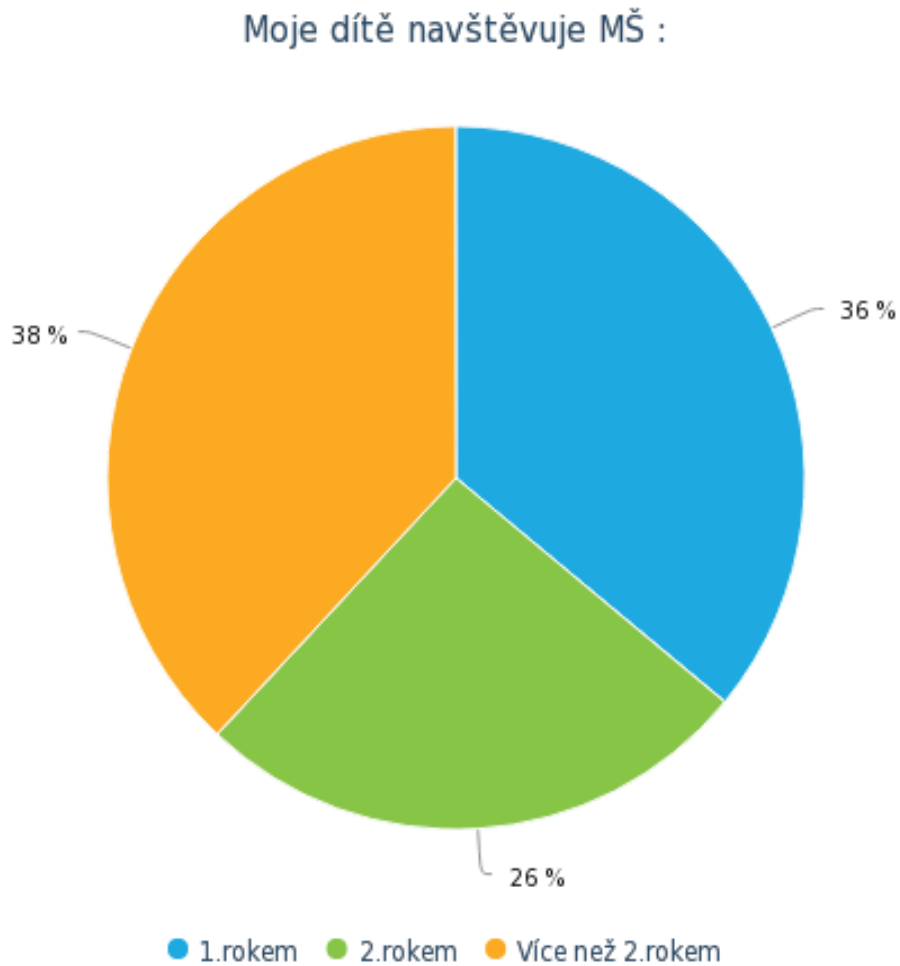
V tomto věku by se už dítě mělo umět samo oblékat, stolovat příborem, dále by měla být vyhraněna laterálita a důležitý je rozvoj grafomotoriky.

Graf č. 2: typ MŠ

V druhém grafu rodiče odpovídali na otázku ohledně typu školy. V tomto dotazníku většina dětí chodí do státní MŠ. Pouze 2 děti navštěvují školu soukromou a 1 dítě lesní.

Což je pro mě velmi nečekané, protože stále více lidí z mého okolí vyhledává alternativní nebo lesní školy. Většinou jsou to alternativní školy Montessori, Waldorf nebo MŠ s programem Začít spolu.

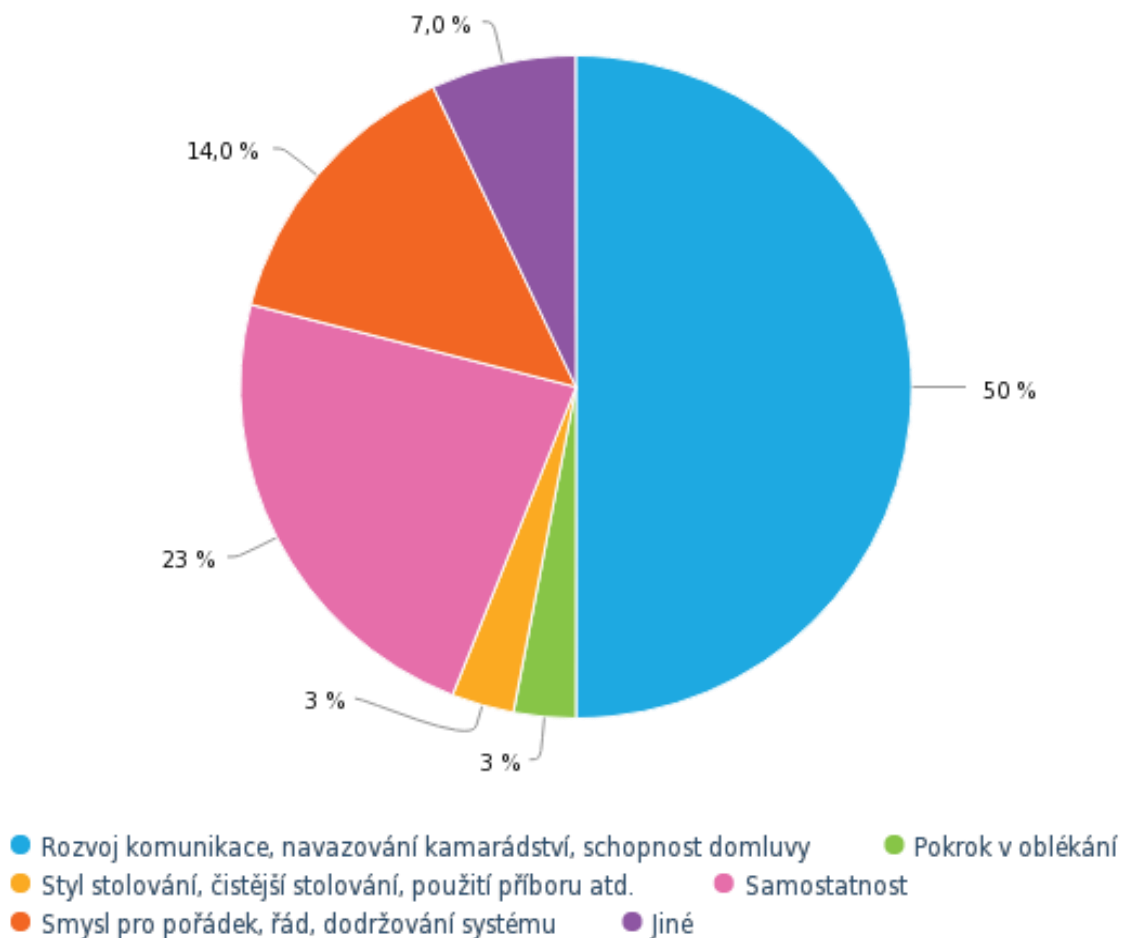

Graf č. 3: doba, kterou dítě navštěvuje MŠ

Děti, jejichž rodiče vyplňovaly dotazník, navštěvují MŠ v nejvíce procentech svoji školu již druhým rokem, ale hned za nimi jsou děti, které navštěvují školu prvním rokem, což znamená, že zažívají většinou své první delší odloučení od matky a tráví čas s úplně cizími lidmi.

Na druhou stranu děti, které chodí do stejné MŠ nebo dokonce do stejné třídy více než 2 roky, se mohou začít nudit, hračky a prostory jsou pro ně již okoukané.

Za největší pokrok svého dítěte po nástupu do MŠ považují :

Graf č. 4: pokroky způsobené MŠ

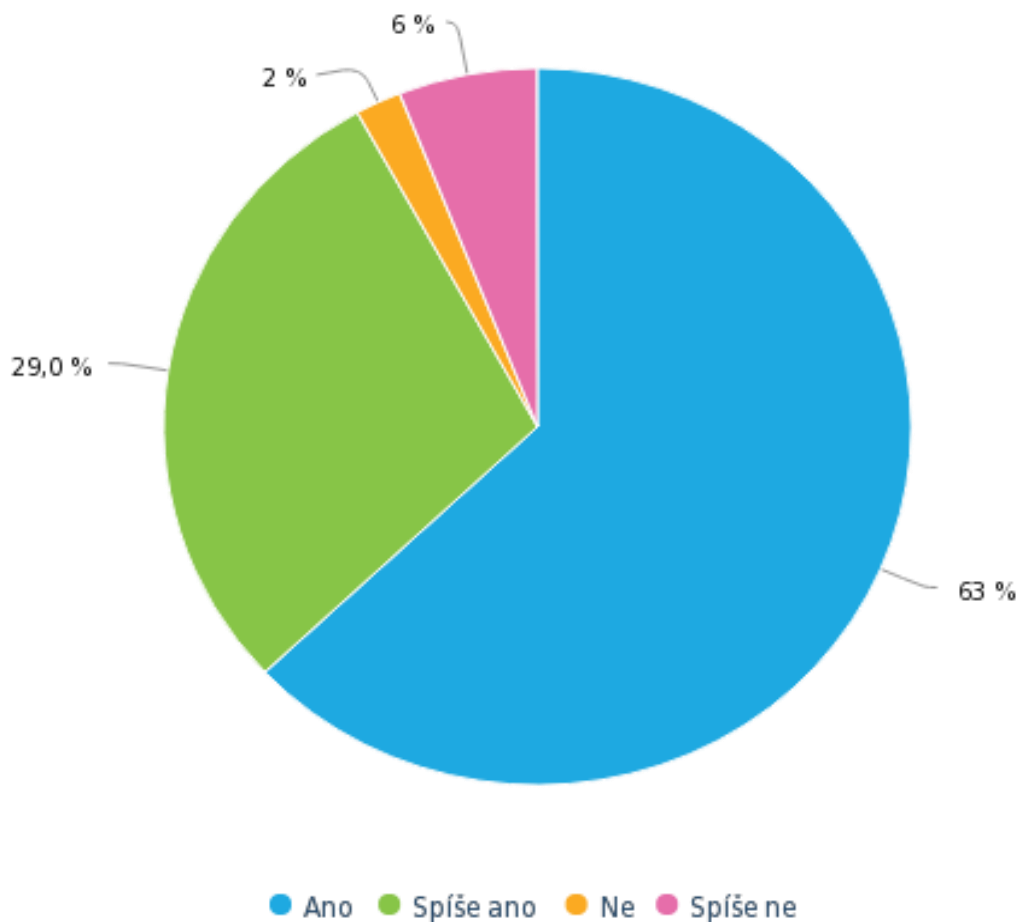
Z grafu jasně vyplývá, že polovina dotazovaných rodičů považuje za největší pokrok svých dětí po nástupu do MŠ rozvoj komunikace, dodržování kamarádství a schopnost domluvy, což je v MŠ opravdu jeden z hlavních bodů, který si MŠ kladou za cíl svého působení. Je fakt, že právě tohle se děti nikde nenaučí tak dobře jako právě v MŠ.

Na druhém místě skončila samostatnost. Je pravda, že mnoho MŠ se nyní právě o tohle snaží, aby se dítě dokázalo rozhodovat samo, neslo následky svého jednání, zvládalo trávit čas bez matky nebo si umělo najít aktivitu i samo.

Na třetím místě se objevil smysl pro pořádek, řád a dodržování systému, což je další důležitý cíl, který se dle mého dítě nejlépe naučí v MŠ, kde není samo a kde ten řád a systém je potřebný.

Takže z grafu jasně vyplývá, že rodiče po MŠ nechtějí nic nadstandardního, pouze věci, které si většina MŠ klade za svůj cíl.

Mám možnost konzultace pokroků a neúspěchů mého dítěte s jeho paní učitelkou?

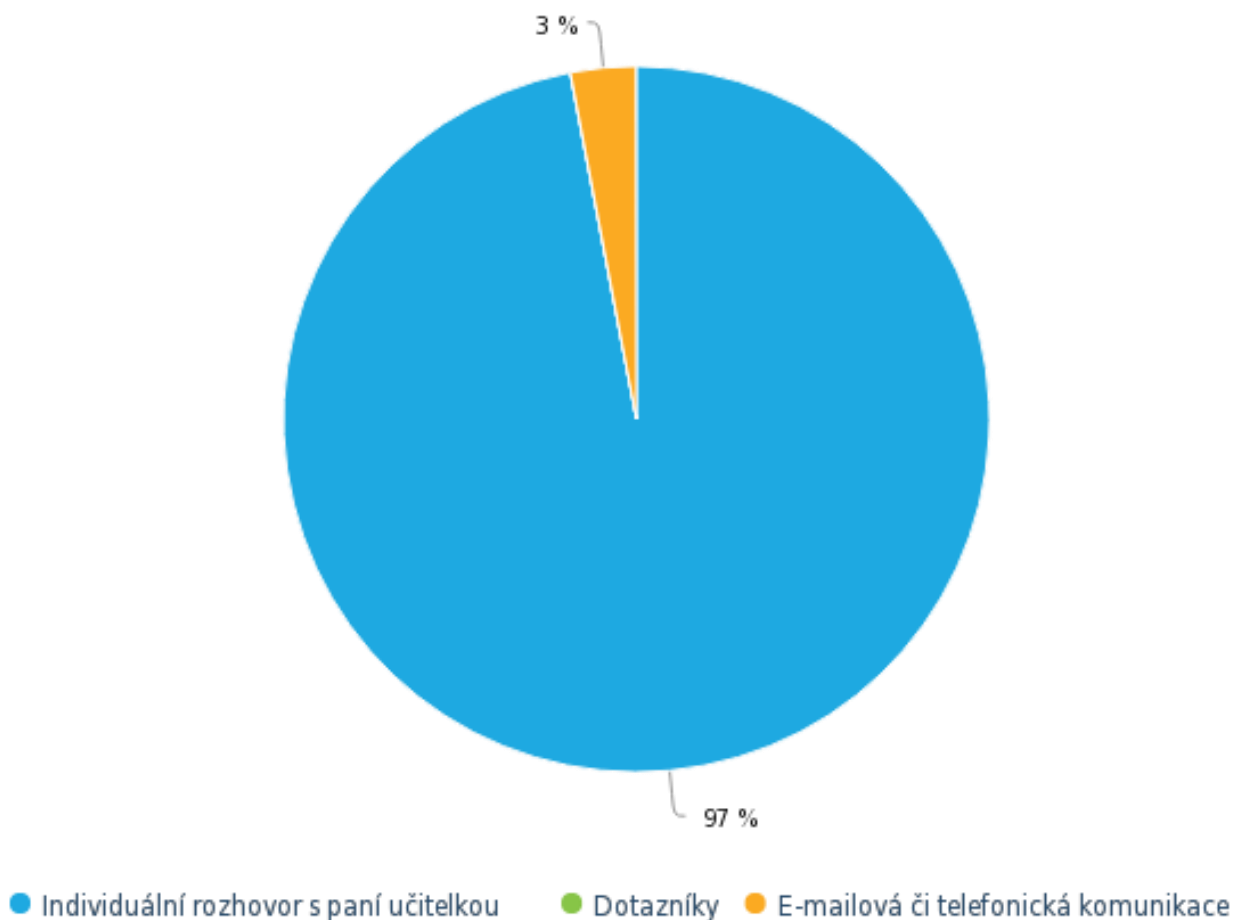

Graf č. 5: konzultace pokroků a neúspěchů

Z grafu jasně vyplývá, že více než polovina učitelů je nakloněna konzultaci o pokrocích či neúspěších dětí v MŠ. Což by mělo být samozřejmostí, protože je důležitá komunikace mezi rodinou a školou. Je třeba aby škola i rodina měly stejný názor, i když to tak často nebývá, co se výchovy, trestů, odměn nebo dalších postupů týká.

Pouze dva lidé mají pocit, že jejich učitelka s nimi nekomunikuje.

Pokud jste u otázky č.5 odpověděli ANO : vyberte možnost jak konzultace probíhá :

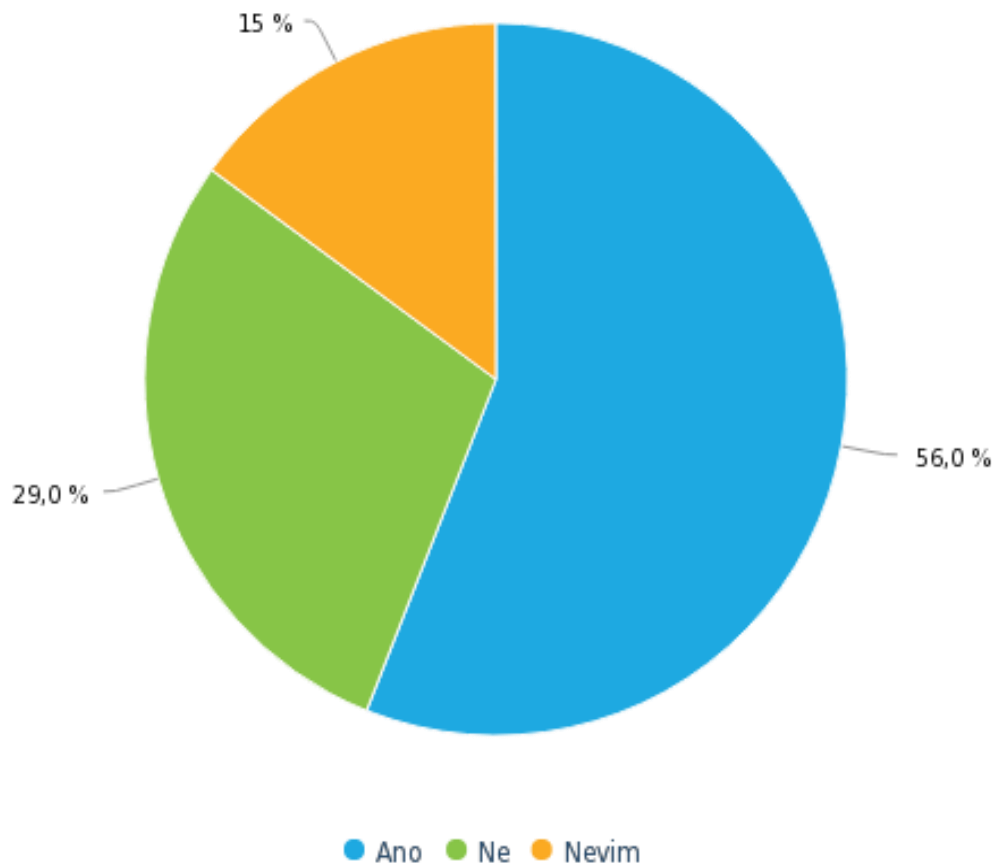

Graf č. 6: typ konzultace

Z šestého grafu, kde lidé odpovídali jak jejich konzultace s pedagogy vypadá, je zřejmé, že drtivá většina pedagogů upřednostňuje osobní kontakt, individuální rozhovor s rodiči.

Dost mě překvapilo, že nikdo neodpověděl odpověď dotazníky. Z mé praxe vím, že takový dotazník, který rodiče vyplní na začátku roku, je pro mnohé pedagogy velmi nápomocný. Rodiče do něj napíší co jejich dítě zvládá, nezvládá, v čem potřebuje dopomoci, jaké jsou jeho zvyky, jak je zvyklé dlouho odpočívat atd. V průběhu roku si v něm rodiče ale i pedagogové mohou zapisovat pokroky, poznámky apod.

Rozvinul se u vašeho dítěte zájem o nějakou oblast o které do té doby nejevil zájem?

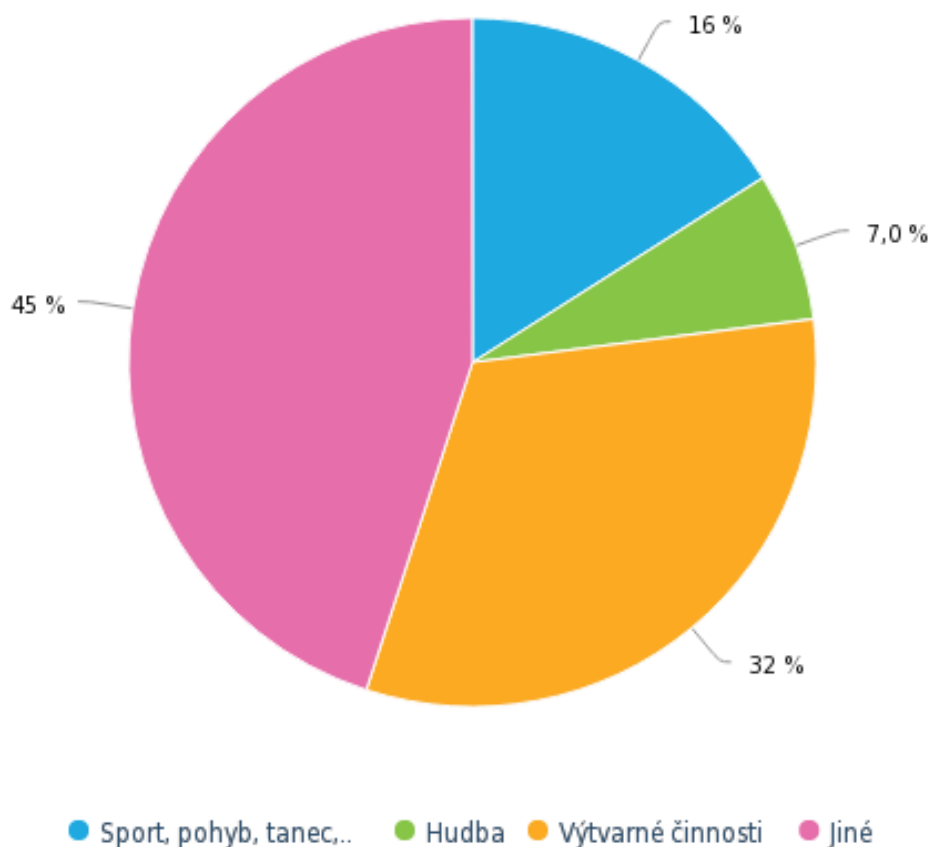

Graf č. 7: rozvinutí zájmu

Z tohoto grafu jde vidět, že více než polovina respondentů u svých dětí po nástupu do MŠ objevila zájem o nějakou činnost o kterou do té doby nejevilo zájem. To, že o ni nejevilo

zájem, může také znamenat, že ji do té doby neznalo, nebo nevyzkoušelo a poznalo ji až v MŠ.

Pokud jste u ot.č.7 uvedli ano, o jaký zájem jde?

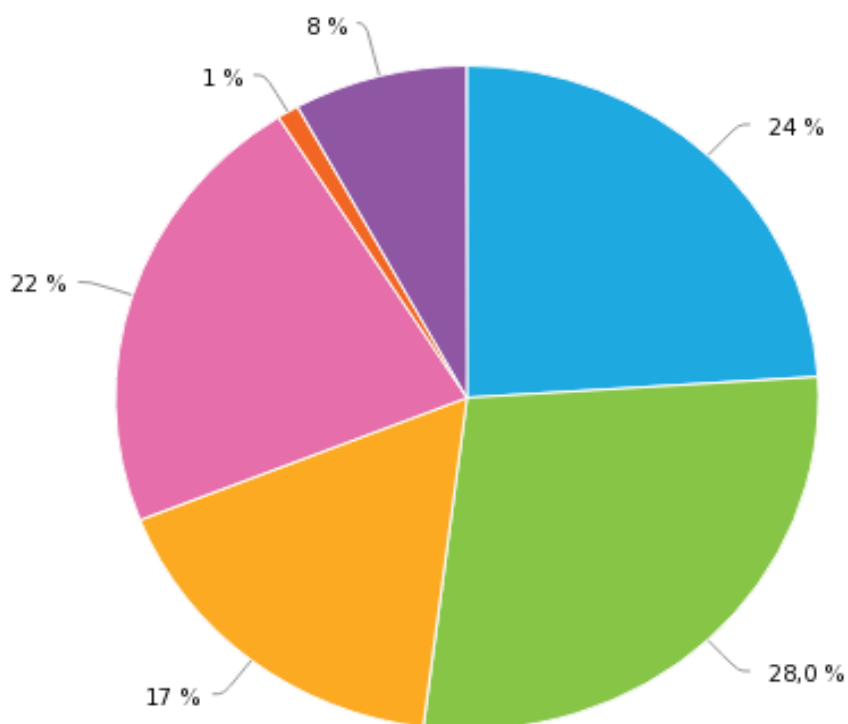

Graf č. 8: zájem dítěte

Skoro polovina respondentů uvedla, že jejich dítě se zajímá o jinou činnost než je zde uvedená. Což může být například zájem o přírodu, vědu, ekologie,...

Další znatelnou část patří výtvarné činnosti, což je pochopitelné, protože ta má v MŠ svoje důležité místo.

Z jakého důvodu navštěvuje Vaše dítě MŠ?

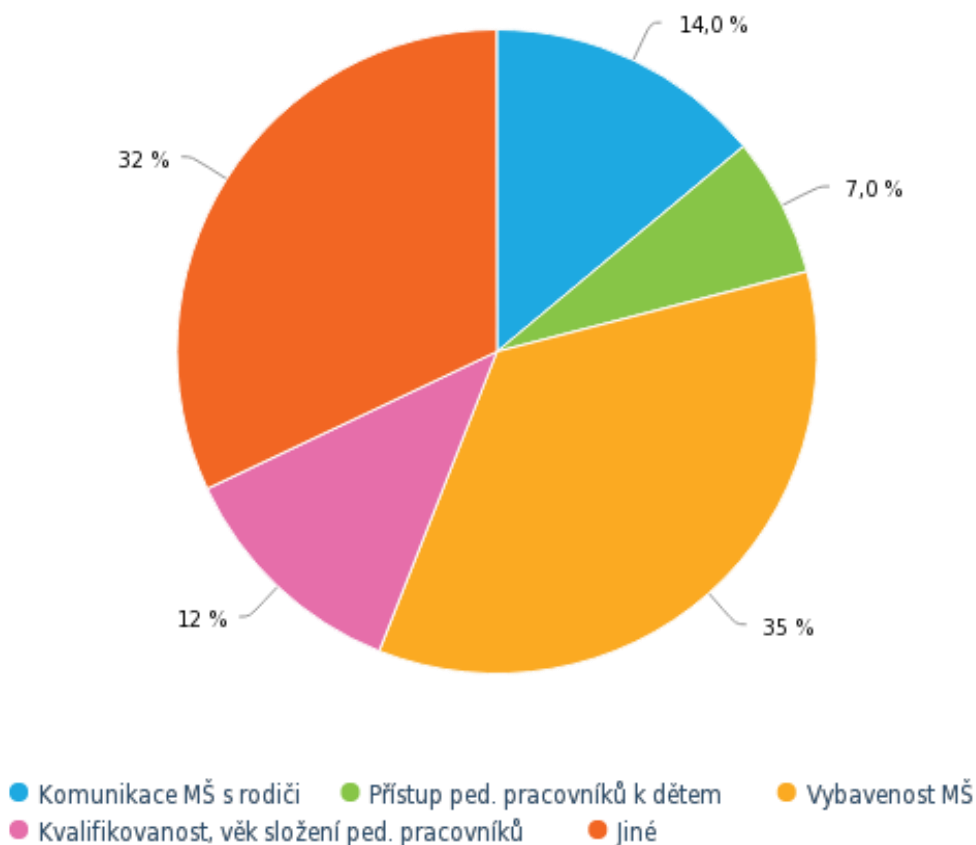
- Protože je v předškolním věku a chci aby byl připraven na školní docházku.
- Kvůli zaměstnání nemáme jinou možnost.
- Chci aby se naučil určitému systému a samostatnosti.
- Chci aby se v určitých oblastech zdokonalil (oblékání, stolování,..)
- Jiné

Graf č. 9: důvody k návštěvě MŠ

Z grafu lze vidět, že na stejné úrovni skončila možnost, že rodiče dávají dítě do MŠ, protože chodí do práce a možnost, že rodiče dávají dítě do MŠ, aby byl připraven na školní docházku. I když to u nás pořád není povinné, většina rodičů to tak dělá a dítě do MŠ v posledním roce dává. Dítě se pak rychleji adaptuje v 1.třídě než ty, které do MŠ vůbec nechodily. Už ví co je ve škole čeká, jsou zvyklé na jistý režim, kolektiv,..

Jen jeden z rodičů odpověděl, že dítě dává do MŠ proto, aby se zdokonalil v oblastech jako jsou stolování či oblékání, které by dítě mělo alespoň na základní úrovni zvládat již z domu.

Je něco , co by se v MŠ ,kam chodí Vaše dítě mělo změnit / zlepšit?

Graf č. 10: zlepšení MŠ

Většina dotazovaných si myslí, že by se v MŠ, kterou navštěvuje jejich dítě, by se měla zlepšit hlavně vybavenost školy. Což dost často nejde i když by pedagogové i vedení školy moc chtěli, ale chybí finance. Řešením by mohl být finanční dar od sponzora nebo rodičů.

Každopádně si myslím, že v každé MŠ by mělo jako zlepšení hrát důležitou roli vzdělávání ped.pracovníků, ať už ve formě zahraniční stáže, návštěvy jiné MŠ nebo nějaké školení.

Matyáš, květen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v září 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec	X		
Čára svislá	X		
Čára vodorovná	X		
Přiřadí základní barvy	X		
Vyhledá známý objekt na obrázku	X		
Odliší jiný obrázek v řadě	X		
Poskládá obrázek ze dvou částí	X		
Určí pojmy nahoře a dole	X		
Předložkové vazby na, do, v	X		
Níže, výše	X		
Pojmenuje běžné věci na obrázku	X		
Ukáže obrázek věci podle použití	X		
Ukáže na obrázku činnost		X	
Chápe pojmy já, moje		X	
Správně používá slova ano, ne		X	
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku	X		
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt	X		
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)	X		
Pozná předměty podle zvuku	X		
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký	X		
Chápe pojmy hodně x málo	X		
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky		X	
Projevuje zájem o ostatní děti		X	
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)			X
Rozezne si zip			X
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku			X
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou			X

Tab. č. 1: Matyáš - září

Matyáš, květen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v únoru 2015			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec		X	
Čára svislá		X	
Čára vodorovná		X	
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě		X	
Poskládá obrázek ze dvou částí		X	
Určí pojmy nahoře a dole		X	
Předložkové vazby na, do, v	X		
Níže, výše	X		
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití		X	
Ukáže na obrázku činnost		X	
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne		X	
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku		X	
Chápe jednoduché protiklady		X	
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem		X	
Skloňuje		X	
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt			X
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)		X	
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký		X	
Chápe pojmy hodně x málo		X	
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)		X	
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)			X
Rozepne si zip			X
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku			X
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou			X

Tab. č. 2: Matyáš – únor

Kateřina, srpen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v září 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec			X
Čára svislá			X
Čára vodorovná			X
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě		X	
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole			X
Předložkové vazby na, do, v			X
Níže, výše		X	
Pojmenuje běžné věci na obrázku		X	
Ukáže obrázek věci podle použití		X	
Ukáže na obrázku činnost		X	
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku		X	
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,		X	

kamarádů			
Navazuje oční kontakt	X		
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)			X
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký		X	
Chápe pojmy hodně x málo		X	
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky	X		
Projevuje zájem o ostatní děti	X		
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)	X		
Rozezne si zip	X		
Zapne si boty na suchý zip		X	
Stáhne a natáhne si kalhoty	X		
Správně drží lžičku	X		
Jí samo, z vlastního talíře	X		
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 3: Kateřina – září

Kateřina, srpen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v únoru 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec			X
Čára svislá			X
Čára vodorovná			X
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě			X
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole			X
Předložkové vazby na, do, v			X
Níže, výše		X	
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití			X
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku		X	
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem		X	
Skloňuje		X	
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt			X
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)			X
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký		X	
Chápe pojmy hodně x málo		X	
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)		X	
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)			X
Rozepne si zip		X	
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku		X	
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 4: Kateřina – únor

Adam, červen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v září 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec	X		
Čára svislá	X		
Čára vodorovná	X		
Přiřadí základní barvy		X	
Vyhledá známý objekt na obrázku		X	
Odliší jiný obrázek v řadě	X		
Poskládá obrázek ze dvou částí		X	
Určí pojmy nahoře a dole	X		
Předložkové vazby na, do, v	X		
Níže, výše	X		
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití		X	
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje		X	
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku	X		
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,		X	

kamarádů			
Navazuje oční kontakt	X		
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)		X	
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký	X		
Chápe pojmy hodně x málo	X		
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)		X	
Rozezne si zip	X		
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty		X	
Správně drží lžičku	X		
Jí samo, z vlastního talíře		X	
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 5: Adam – září

Adam, červen 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v únoru 2015			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec		X	
Čára svislá		X	
Čára vodorovná		X	
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě	X		
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole		X	
Předložkové vazby na, do, v		X	
Níže, výše		X	
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití			X
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku		X	
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje		X	
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt		X	
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)		X	
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký			X
Chápe pojmy hodně x málo			X
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)		X	
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)			X
Rozepne si zip			X
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku		X	
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou		X	

Tab. č. 6: Adam – únor

Eliška, duben 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v září 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec		X	
Čára svislá		X	
Čára vodorovná		X	
Přiřadí základní barvy		X	
Vyhledá známý objekt na obrázku		X	
Odliší jiný obrázek v řadě		X	
Poskládá obrázek ze dvou částí		X	
Určí pojmy nahoře a dole	X		
Předložkové vazby na, do, v	X		
Níže, výše	X		
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití			X
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku	X		
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt		X	
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)	X		
Pozná předměty podle zvuku	X		
Zopakuje větu ze tří slov		X	
Chápe pojmy malý x velký	X		
Chápe pojmy hodně x málo	X		
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky	X		
Projevuje zájem o ostatní děti	X		
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)	X		
Rozezne si zip			X
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku	X		
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č.7: Eliška – září

Eliška, duben 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v únoru 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec			X
Čára svislá		X	
Čára vodorovná		X	
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě			X
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole			X
Předložkové vazby na, do, v		X	
Níže, výše		X	
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití			X
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku	X		
Chápe jednoduché protiklady		X	
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem			X
Skloňuje			X
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt			X
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)			X
Pozná předměty podle zvuku			X
Zopakuje větu ze tří slov		X	
Chápe pojmy malý x velký		X	
Chápe pojmy hodně x málo		X	
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)		X	
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)			X
Rozezne si zip			X
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku			X
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 8: Eliška – únor

Vojtěch, červenec 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v září 2014			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec			X
Čára svislá			X
Čára vodorovná			X
Přiřadí základní barvy		X	
Vyhledá známý objekt na obrázku		X	
Odliší jiný obrázek v řadě	X		
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole	X		
Předložkové vazby na, do, v	X		
Níže, výše	X		
Pojmenuje běžné věci na obrázku		X	
Ukáže obrázek věci podle použití		X	
Ukáže na obrázku činnost		X	
Chápe pojmy já, moje		X	
Správně používá slova ano, ne		X	
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku	X		
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem	X		
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt		X	
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)	X		
Pozná předměty podle zvuku	X		
Zopakuje větu ze tří slov			X
Chápe pojmy malý x velký		X	
Chápe pojmy hodně x málo		X	
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)	X		
Rozepne si zip		X	
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty		X	
Správně drží lžičku	X		
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 9: Vojtěch – září

Vojtěch, červenec 2015 - 4 roky, nástup do MŠ září 2014, test vyplněn v únoru 2015			
	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně, pojmenuje
Hlavonožec			X
Čára svislá			X
Čára vodorovná			X
Přiřadí základní barvy			X
Vyhledá známý objekt na obrázku			X
Odliší jiný obrázek v řadě			X
Poskládá obrázek ze dvou částí			X
Určí pojmy nahoře a dole		X	
Předložkové vazby na, do, v		X	
Níže, výše		X	
Pojmenuje běžné věci na obrázku			X
Ukáže obrázek věci podle použití			X
Ukáže na obrázku činnost			X
Chápe pojmy já, moje			X
Správně používá slova ano, ne			X
Má zájem o obrázkové knihy, příběhy			X
Reprodukuje jednoduchou říkanku		X	
Chápe jednoduché protiklady	X		
Rozlišuje mezi jednotlivým a množným číslem		X	
Skloňuje	X		
Řekne své jméno, jména sourozenců,			X

kamarádů			
Navazuje oční kontakt			X
Lokalizuje zvuk (ukáže směr)		X	
Pozná předměty podle zvuku		X	
Zopakuje větu ze tří slov		X	
Chápe pojmy malý x velký			X
Chápe pojmy hodně x málo			X
Utvoří skupiny dle druhu (jídlo, hračky,..)	X		
Dokáže se odloučit od matky			X
Projevuje zájem o ostatní děti			X
Při spaní vydrží suché (v případě potřeby se vzbudí)		X	
Rozepne si zip		X	
Zapne si boty na suchý zip			X
Stáhne a natáhne si kalhoty			X
Správně drží lžičku		X	
Jí samo, z vlastního talíře			X
Učí se napichovat vidličkou	X		

Tab. č. 10: Vojtěch - únor

4.2 Vyhodnocení získaných dat

Hypotéza č. 1 – falsifikována

Hypotéza č. 2 – verifikována

Dotazník v první části jasně dokazuje, že rodiče očekávají od mateřské školy pouze to, co je cílem mateřské školy. Většina rodičů si myslí, že funguje i spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou. Navíc mateřská škola pomohla dětem najít jejich skrytý zájem o určitou oblast, ať už výtvarnou, hudební nebo pohybovou.

Z tabulek v druhé části této práce vyplývá, že zkoumané děti během šesti měsíců, kdy na ně působilo prostředí mateřské školy a pedagogové, udělaly pokrok ve všech oblastech, které jim zpočátku dělaly větší či menší problém.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo čtenáři přiblížit úlohy a cíle mateřské školy. Rodiče i veřejnost totiž často zapomínají na to, že mateřská škola není místem, kde by pedagogové dítě pouze hlídali. Všechny tyto instituce mají za cíl u dítěte rozvíjet všechny jeho schopnosti i dovednosti. Momentálně se všechny mateřské školy snaží rozvíjet dětskou osobnost, takže velmi dbají na individualizaci při výchovně-vzdělávacím procesu.

V teoretické části se zabývám historií spolupráce mateřské školy s rodinou, jejími proměnami v minulosti. Do minulosti zachází i další kapitola, jsou to změny mateřských škol po roce 1990, jde o změny příznivé, ale samozřejmě i ty méně příznivé. Nedílnou součástí bakalářské práce jsou cíle i úkoly všech mateřských škol, které by si měly být v ideálním případě velmi podobné.

Mateřské školy jsou nedílnou součástí lidského života a hned po rodině jsou druhou sociální skupinou, do které dítě ve svém životě přichází. Je tedy třeba mu připravit takové prostředí, aby se v něm dítě cítilo dobře a v kolektivu mělo své místo a chodilo do něj rádo.

Ve své práci jsem se ale více zaměřila na část praktickou. Tahle část pro mě byla jednodušší z toho důvodu, že jsem mohla čerpat ze své vlastní, i když ne moc dlouhé, praxe.

V praktické části jsou stanoveny dvě hypotézy. První hypotéza byla falsifikována. Šlo o dotazník pro rodiče dětí z mateřské školy. Dotazník měl celkově 10 otázek a týkal se toho, co rodiče vlastně od mateřské školy očekávají.

Druhá hypotéza se týkala pokroků v rozvoji dětí, které navštěvují prvním rokem mateřskou školu. Jde o tabulku, kterou vyplňují pedagogové a dle ní se orientují v tom, v jaké oblasti dítě potřebuje dopomoci, na kterou je třeba se tedy zaměřit. Hypotéza byla verifikována, z čehož jasně vyplývá, že dítě je schopno po půl roce působení mateřské školy, udělat pokrok ve všech oblastech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. Současná mateřská škola a její řízení. 1. vyd. Praha: Portál, 2003, 152 s. ISBN 80-7178-537-7.
- [2] ČAČKA, Otto. Psychologie dítěte. Tišnov: Sursum, 1994, 112 s. ISBN 80-85799-03-0.
- [3] ČÁP, Jan. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. Vyd. 1. Praha: ISV, 1996, 302 s. Psychologie (ISV). ISBN 80-85866-15-3.
- [4] FENSTERMACHER, Gary D a Jonas F SOLTIS. Vyučovací styly učitelů. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 124 s. ISBN 978-80-7367-471-7.
- [5] HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
- [6] JEŘÁBKOVÁ, Blanka. Mateřská škola jako životní prostor. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1993, 231 s. ISBN 80-210-0830-x.
- [7] KÖHLEROVÁ, Tereza, Jan ZÁVODNÝ POSPÍŠIL a Lucie Sára ZÁVODNÁ. Občanský a společenskovední základ. Vyd. 1. Prostějov [i.e. Kralice na Hané]: Computer Media, 2013, 92 s. ISBN 978-80-7402-148-0.
- [8] KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014, 256 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.
- [9] KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky. Brno: Paido, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.
- [10] MATĚJČEK, Zdeněk. Co, kdy a jak ve výchově dětí. Vyd. 3. Praha: Portál, 2000, 143 s. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-494-x.
- [11] PROCHÁZKA, Miroslav. Sociální pedagogika. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 203 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3470-5.
- [12] Proměny školy, učitele a žáka na přelomu tisíciletí: protokol ze sjezdu učitelů v Brně 30.-31. srpna 2000. 1. vyd. Brno: Konvoj, 2001, 270 s. ISBN 80-7302-016-5.
- [13] RABUŠICOVÁ, Milada. Škola a (versus) rodina. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 2004, 176 s. ISBN 80-210-3598-6.
- [14] SMITH, Charles A. Třída plná pohody: 162 her zaměřených na výchovu ke spolupráci a citlivému jednání : [ucelený program]. 2.vyd. Praha: Portál, 1996, 226 s. ISBN 80-7178-097-9.

- [15] SVOBODOVÁ, Eva. Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 166 s. ISBN 978-80-7367-774-9.
- [16] ZELINKOVÁ, Olga. Pomoz mi, abych to dokázal: pedagogika Marie Montessoriové a její metody dnes. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, 107 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-071-5.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

atd. a tak dále

cca cirka, přibližně

č. číslo

MŠ mateřská škola

tab. tabulka

SEZNAM OBRÁZKŮ

Graf č. 1: věk dětí

Graf č. 2: typ MŠ

Graf č. 3: doba, kterou dítě navštěvuje MŠ

Graf č. 4: pokroky způsobené MŠ

Graf č. 5: konzultace pokroků a neúspěchů

Graf č. 6: typ konzultace

Graf č. 7: rozvinutí zájmu

Graf č. 8: zájem dítěte

Graf č. 9: důvody k návštěvě MŠ

Graf č. 10: zlepšení MŠ

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1: Matyáš - září

Tab. č. 2: Matyáš – únor

Tab. č. 3: Kateřina – září

Tab. č. 4: Kateřina – únor

Tab. č. 5: Adam – září

Tab. č. 6: Adam – únor

Tab. č. 7: Eliška – září

Tab. č. 8: Eliška – únor

Tab. č. 9: Vojtěch – září

Tab. č. 10: Vojtěch – únor